



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio prima. Vtrum filius sit omnipotens sicut Pater.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

filio sit eadem essentia que sola est potentia sicut in patre, tamē quia in patre est ad plures actus quam in filio, filius non potest dici a que potens sicut pater.

13. Quarto, quia potentia nunquā dicit essentiam absolute, sed ut est principium actus, ergo ubi eadē essentia est in pluribus sic quod in vno eorū potest aliqūe actum principiare, in alio autem nō potest non propter aliquod impedimentum, sed quia talis est natura essentia, in illis potest dici eadem, sed non eadem potentia, quia potentia dicit principium actus. Dico autem quando nō est ex impedimento, sed ex natura talis essentia, quia si non posset principiare actum propter aliquod impedimentū, nihilominus diceretur potentia quavis impedita, sed quando est ex natura rei, quod non possit talē actum principiare, tunc nullo modo habet rationem potentia: nunc est ita quod essentia diuina in filio nō potest in actum in quem potest in patre non propter aliquod impedimentum.

(Abest enim aliquid tale estimari in diuinis) sed hoc habet natura essentia diuina in filio ex hoc quod non est in eo, nisi ex plera sua prima fortitudine que est ad actum generandi, ut supra patuit, dist. 7. ergo licet in filio sit omnis essentia que est in patre, tamen in eo non est omnis potentia que est in patre, nec per consequens debet dici omnipotens sicut pater.

14. Tertius modus dicendi est, qd potentia que est ad actus notionales, ut sunt generare & spirare nō cadit sub omnipotentia. Et ideo potentia habere ad tales actus, vel carere ea non augeat vel minuat omnipotentia. Cuius ratio est duplex. Prima est, quia Deus nō dicitur potens a potentia passiva, sed ab activa, & omnipotens ab omnipotentia activa. Potentia autē activa non est activa per comparationem ad esse eius, cuius est potentia activa, quia ipsa est iam entis in actu, sed dicitur activa, quia potest aliud agere, ut sic dicatur aliquid pōnēs per potentia actiuam, non quia potest esse, sed quia potest agere. Et omnipotens, non quia possit omnia esse, sed quia potest omnia agere, ergo si sit aliquid agere quod sit realiter ipsum esse agentis tale agere nō respicitur a potentia verē activa, nec cadit sub omnipotentia. Tale autē est generare in diuinis respectu patris, quia omnino idē est realiter generare & esse patrem. Et ideo sicut non posse esse patrem non arguit in filio impotentiam, sic non posse generare non arguit impotentiam, vel diminutionem potentia: in eo.

15. Sed contra istam rationē obicitur sic. Spirare nō est aliquid agere quod sit realiter ipsum esse agētis. Per spirare enim nullū suppositū constituitur diuina in esse suppositi, ergo ad posse spirare directē ordinatur potentia verē activa cuius defectus arguit diminutionē omnipotentia: sed Spiritus sanctus non potest spirare, ergo non est omnipotens, quod est æquē inconueniens sicut de filio.

16. Et dicendum qd spirare est aliquid agere quod est ipsum esse agentis s. patris & filii, sicut enim dictū fuit supra dist. 11. suppositū habēs plures proprietates relatiuas, ut pater & filius per vnam earū non distinguitur ab omnibus aliis, sed per omnes, nec per vnam tantū constituitur in esse suppositi incommunicabili & distincto, sed per omnes licet per vnam primū & illa dicitur personalis. Cetera tamen concurrunt quasi secundario ad perfectā constitutionē suppositi: & istud plenius fuit declaratū prius, vnde ratio saltem assumit quia per spirare constituuntur in esse suppositi tam pater quam filius ut distinguuntur secundum suppositum a Spiritu sancto, licet neuter eorum primū constituatur in esse suppositi per spirare.

17. Ratio secunda talis est, potentia que est verē & proprie activa est transmutatiua vel productiua eius quod est verē & proprie aliud vel alterū. Hoc patet ex propria ratione potentia: actiua que ponitur, s. metaphys. sed potentia generandi vel spirandi non est transmutatiua vel productiua alicuius, quod sit verē & proprie alterum seu aliud, ergo non est verē & proprie activa, maior pater, minor probatur, quia sola relatio nō facit aliud proprie, sed essentia vel substantia nec alterū, sed qualitas. Cum ergo supposita diuina differat sola relatione, patet quod inter ipsa non est proprie aliud nec alterum nisi secundū quid, & cum determinatione, scilicet aliud suppositum. Relatum ergo in vno non est verē & proprie potentia actiua respectu alterius, & sic potentia generandi & spirandi non

continentur proprie sub potentia actiua, nec per consequens sub omnipotentia. Carere ergo tali potentia non derogat omnipotentia.

18. Ad PRIMVM argumentum dicendum, quod potentia actiua est proprie respectu actus per quem producit id quod verē & proprie est alterum vel aliud, & nō est ipsum esse agentis, generare autem est id ipsum quod patrem esse, nec est actus quo producat id quod est verē & proprie aliud siue alterum, propter quod respectu talis actus non est proprie potentia actiua, vnde bene dicunt illi qui dicunt quod posse generare nō est posse quid, sed ad aliquid, quia obiectum talis potentia: non cadit proprie sub obiecto potentia: actiua.

19. Ad aliud quod contra hoc obicitur, Qui omne dicit nihil excipit, verum est eorum que continentur sub termino distributo, modo omnipotentia dicit potentiam ad omnia non simpliciter, sed que sunt alia vel altera, talia autem non sunt ea que differunt sola relatione, propter quod non cadunt sub distributione.

20. Ad aliud quod dicit Aug. quod pater non esset omnipotens nisi posset generare filium sibi æquale, dicendum quod secundū veritatem Aug. dicit hoc non determinando, sed disputando contra Maximū hereticum, ut apparet in litera. In disputando autem frequenter assumit concessa ab aliis, vel ea que apparent in creaturis ad probandum quod intendit, quantum omnino non sunt secundum mentem suam que assumit, & sic fortē facit generare filium sibi æqualem, quia hæc videntur ex imperfectione potentia: generatiua, quod concedendum est, quia non est contra propositum nostrum.

QUESTIO SECUNDA

Verum in diuinis sit ordo natura.

Secundo queritur verum in diuinis sit ordo natura. Et videtur quod non, quia ordo includit prius & posterius, sed in diuinis non est prius & posterius, ergo nullus ordo. Item cuiuscumque est ordo ipsum ordinatur, sed in diuinis natura non ordinatur, ergo in diuinis non est ordo saltem natura.

2. IN CONTRARIUM est quod dicit Aug. contra Maximū, quum dicitur filium esse a patre, non significatur inæqualitas substantia: sed ordo natura.

3. RESPONSIO. Dicenda sunt duo. Primum est, quod in diuinis est ordo. Secundum est, quod ibi est ordo natura. Primum patet sic, vbi cumque est pluralitas sine ordine, ibi est confusio, sed in diuinis est pluralitas sine confusione, ergo illa pluralitas non est sine ordine. Iuxta quod intelligendum, quod ordo vnum supponit, & in alio eius ratio formalis consistit, illud quod præsupponit ordo est distinctio ordinabilis, vbi enim est aliquid tantū vnum & indistinctum ibi impossibile est esse ordinem realem. Illud autem in quo formaliter ratio ordinis consistit est habitudo eorū inter se & ad aliquid primum. Quod autem hæc habitudo sit secundum prius & posterius duratione ut in tempore, siue secundum superius & inferius positione, ut in loco vel dignitate, siue secundum propinquius & remotius, mediatus & immediatus, vel aliter qualitercumque totum est extra rationem ordinis absolute accepti. Ex quibus potest formari talis ratio, vbi cumque sunt plura realiter distincta habentia certam & determinatam habitudinem ad se inuicem & ad aliquid primum, ibi est realis ordo, sed in diuinis sunt plura supposita distincta realiter habentia inter se determinatam habitudinem, & ad aliquid primum, ergo &c.

4. SECUNDO patet, scilicet quod in diuinis est ordo natura, nisi quod distinguendum est de natura. Vno enim modo accipitur natura pro essentia rei completa, vel pro parte essentia: Alio modo pro generatione vel productione viuentiū, que proprie dicuntur nasci, ut apparet ex quinto Metaphysice. Primo modo non est ordo natura: in diuinis, sed secundo. Primum patet sic: realis ordo

q. 2. m. 22.

Cap. 12.